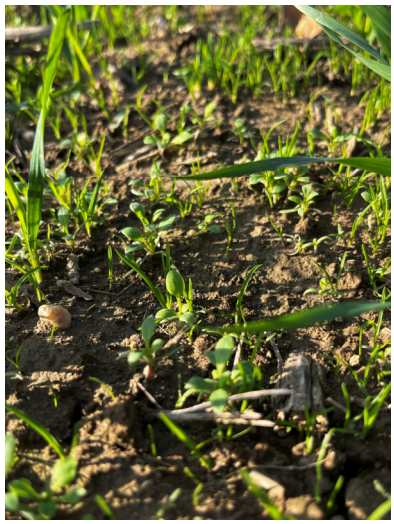
Országos növényvédelmi előrejelzés
a szántóföldi és kertészeti kultúrákban
2026.11.05.

Október végére, november elejére megérkezett a lehűlés országszerte. Csapadék főleg a dunántúli területeken és az északi országrészben fordult elő, amely az őszi kalászosok és a repce fejlődésének kedvezett. A hőmérsékleti minimumok már egyre gyakrabban süllyedtek negatív tartományban (-2-3 fok körül) és a nappali felmelegedés is mérsékelt volt (10-13 fok).
A talajnedvesség a legtöbb területen felső talajrétegekben növekedett, melynek hatására a kultúr-és gyomnövények kelése, fejlődése is elindult.

Az **őszi gabonafélékre** ez különösen igaz, ugyanis az 1-3 leveles állományokban számos táblán tapasztalható (repce elővetemény esetén főleg) az **árvakelésű repce** tömeges kelése. Ha lassan is, de megindult a **tipikus őszi gabona gyomok** kelése is mint pl. árvácska, veronika-fajok, tyúkhúr stb., emellett a **magról kelő egyszikűek** is megtalálhatók az e fajokkal erősen fertőzött táblákon (pl. nagy széltippan, parlagi ecsetpázsit stb.) (1. fotó). Az utóbbi években egyre több területen elterjedt magról kelő egyszikű gyomfajok csírázása, kelése ősztől az enyhe téli napokon is bekövetkezhet, amely erős fertőzöttség esetén jelentős termésveszteséget vetíthet előre az adott táblán. Jelenleg az egyedszám még többnyire alacsony, de 20-30 db/m^2 esetén már indokolt lehet a beavatkozás ellenük (ez ~15 %-os termés kiesést okozhat pl. a nagy széltippan előfordulásakor). A megfelelő hatás elérése érdekében az állománykezeléseket 5 ^oC feletti hőmérsékleten végezzük.

1. fotó: Gyomnövények intenzív kelése, fejlődése a felázott őszi gabona táblákon

Növénykórtani szempontból az őszi búza állományok helyzete kedvező, betegségek fellépését a hűvös idő és a későbbi vetés miatt nem tapasztaltunk. Őszi árpában a korábban megjelent **hálózatos levélfoltosság** levéltünetei nem erősödtek tovább, beavatkozás nem indokolt.

A **repce** táblák továbbra is nagyon heterogén képet mutatnak országos szinten. A lecsökkent vetésterület vélhetően tovább szűkül, mert az egyenetlen kelés, fejlődés miatt még mindig tárcsáznak ki táblákat. Az október végi csapadék egyértelműen kedvezett az állományok ki egyenlítődéséhez, de sajnos ahol eleve nem kelt ki a növény, ott a borítottság már nem lesz optimális. A fejlettség szik-4 (5) leveles állapot között jellemző, ellenben bíztató, hogy a csapadékosabb dunántúli területeken szépen összezárt állományokat is lehet látni.

A korábban megjelent **peronoszpóra** terjedése megállt és a **fómás** fertőzés is alacsony szinten maradt, így emiatt külön beavatkozás nem indokolt. Az őszi regulátoros (gombaölőszeres) kezelések alkalmazása az idei őszön nagy dilemma a fejletlen növényállomány és a lehűlés miatt, így azok nagy valószínűséggel tavaszra maradnak majd.
Kártevő fronton mostanra már rendeződött a helyzet. A **bolhák** betelepedése és kártétele is erőteljes csökkenést mutatott az elmúlt 1-2 hétben, amely szintén a hűvös időjárással magyarázható. A **repcedarázs** egyedszáma és kártétele is elmaradt a korábban megszokottól és a fellépése a következő időszakban sem várható már.
Intenzívvé, helyenként kifejezetten tömegessé vált a megritkult állományokban a **gyomnövények** kelése, fejlődése! A szokásos T1-T2-es gyomnövények mellett gyakori a T4-es gyomok (pl. libatop-félék, keserűfűfélék stb.) előfordulása is (2. fotó). A gyomösszetételtől, fertőzöttségtől és az időjárástól függően az állománykezelések elvégzése javasolt!

2. fotó: Erőteljes gyomosodás repcében

A szőlő-gyümölcsfélék lombhullása fokozódott, különösen a mélyebb fekvésű vagy éppen korábban kifejezetten száraz, aszályos területeken. Az **őszi lemosó permetezések** folyamatban vannak, ahol eleve tervben is volt. Szőlőben az elmúlt hetek enyhe napjain a **lisztharmat** lombon történő felszaporodása volt megfigyelhető. Az időnként lehulló kisebb-nagyobb mennyiségű esők hatása kettős volt. Részben a korábbi lisztharmat fertőzés nyomán kialakult, megérett kazmotéciumok lemosódását biztosította a tőketörzsre, másrészt viszont az újonnan kialakuló lisztharmat telepek pusztulása (feketedése) is a nedvességnek (vagy a felszaporodó, kórokozót kiszorító gombáknak pl. *Ampelomyces* fajok) köszönhető. Így tehát összességében a lisztharmat nagyobb arányú áttelelésével csak a betegségre kifejezetten érzékeny fajtákban számolhatunk, másutt a szokásosnál alacsonyabb fertőzöttség, jövő tavaszra alacsonyabb fertőzési nyomás valószínűsíthető.

Tüh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén (Szakolczai Soma), Csongrád-Csanád (Tunyoginé Búzás Ilona), Hajdú-Bihar (Gálóczi-Tömösváry Róbert), Jász-Nagykun-Szolnok (Pintér Imre), Komárom-Esztergom (Abdai Éva) és Zala vármegyei (Tüh Annamária) Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.